

Nr 94.

Ankom till riksdagens kansli den 24 april 1945 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag under fjärde huvudtiteln m. m.

(1:a avd.)

I propositionen nr 156 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1945, föreslagit riksdagen att dels medgiva, att förefintliga medel å i berörda statsrådsprotokoll angivna för budgetåren 1939/40, 1940/41 och 1941/42 anvisade reservationsanslag må jämväl under budgetåret 1945/46 disponeras för de med anslagen avsedda ändamålen, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att jämväl under budgetåret 1945/46 förfoga över det såsom kapitalinvestering i statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1939/40 anvisade investeringsanslaget III. 6. Nybyggnad för de militära högskolorna för påbörjande av ifrågavarande byggnadsföretag.

I särskilda skrivelser den 13 och den 15 februari 1945 ha *försvarets civilförvaltning* — för egen räkning och för samtliga övriga centrala försvarsförvaltningar utom försvarets fabriksstyrelse och flygförvaltningen — samt *flygförvaltningen* på anförda skäl gjort framställningar om fortsatt disposition under budgetåret 1945/46 av, bland andra, i det följande angivna för budgetåren 1939/40, 1940/41 och 1941/42 under fjärde huvudtiteln anvisade reservationsanslag.

1939/40.

F. 20 e. Extra materielanskaffning för flygvapnet.

1940/41.

D. 48. Viss materielanskaffning (anslag nr 2). 49. Viss luftvärnsmateriel. G. 2. Viss maskinutrustning m. m. E. 60 b. Likvidering av viss artilleriemateriel. F. 20. Engångskostnader för anskaffning av vapenmateriel. F. 22. Materielanskaffning för jaktflottiljer m. m. F. 25. Åtgärder för höjande av flygvapnets försvarsberedskap. F. 29 a. Viss övnings- och undervisningsmateriel. G. 21 a. Ersättningar för förluster i anledning av vissa åtgärder för militära ändamål.

1941/42.

C. 14 c. Anskaffning av vattenfilter m. m. C. 40 b. Luftskyddsåtgärder. C. 40 d. Ytterligare medel för anskaffning av tygmateriel. C. 41 b. Vissa forti-

fikatoriska anordningar m. m. C. 41 c. Ytterligare medel till vissa fortifikatoriska anordningar m. m. C. 74 d. Vattenbåt för kustflottan. C. 74 e. Bogserbåtar för Karlskrona och Stockholms örlogsvarv. C. 74 f. Kylanläggningar i undervattensbåtar. C. 82. Vissa arbeten vid Karlskrona örlogsvarv m. m. C. 83. Anskaffning av viss båtmaterial. C. 83 c. Luftskyddsåtgärder. C. 85 b. Anordnande av luftvärnsbatterier m. m. C. 85 d. Ytterligare medel till fortsättning av vissa krigsrustningsarbeten m. m. C. 113 e. Luftskyddsåtgärder. C. 113 f. Reservkraftaggregat vid vissa flygvapnets etablissemang.

I anslutning till sin berörda framställning har civilförvaltningen upptagit fråga om fortsatt disposition under nästa budgetår av det å kapitalbudgeten för budgetåret 1939/40 anvisade investeringsanslaget till Nybyggnad för de militära högskolorna. Anslaget står enligt riksdagens medgivande till disposition jämväl under budgetåret 1944/45. Framlagt förslag till utförande av ifrågavarande byggnadsföretag är alltså beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Riksräkenskapsverket har i utlåtande den 21 februari 1945 över civilförvaltningens framställning framhållit, att en så omfattande förlängning av dispositionsrätten till äldre anslag som här ifrågasatts icke borde betraktas såsom en normal åtgärd. Förslagen måste emellertid ses mot bakgrunden av vissa, nu rådande speciella förhållanden.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört, bland annat, följande.

I likhet med riksräkenskapsverket anser jag, att en förlängning av rätten att disponera äldre reservationsanslag normalt icke bör förekomma i den utsträckning, som av myndigheterna här ifrågasatts. Riksräkenskapsverket har erinrat om vissa nu rådande speciella förhållanden, som medverkat till förskjutningar i anskaffningsprogrammets genomförande. Härutöver kan framhållas, att i vissa fall omläggningar av anskaffnings- och byggnadsprogram blivit erforderliga för ernående av samordning med anskaffningar och byggnadsföretag, som skola komma till stånd enligt 1942 års försvarsbeslut. Vid bedömandet av frågor av förevarande art torde för fjärde huvudtitelns del för närvarande få tagas hänsyn till de speciella förhållanden, som råda inom försvaret.

De omständigheter, som beträffande de särskilda anslagen av myndigheterna anförts till stöd för framställningarna, synas mig giva vid handen, att förefintliga medel å samtliga i det föregående angivna reservationsanslag, såvitt nu kan bedömas, behöva tagas i anspråk för med anslagen avsedda ändamål även under nästa budgetår. Behovet av fortsatt disposition bör dock, såsom för innevarande budgetår skett, beträffande samtliga ifrågavarande anslag av Kungl. Maj:t underkastas ytterligare prövning vid en senare tidpunkt, innan slutligt beslut meddelas. Enligt det föregående kan redan nu förutses, att ett belopp av omkring 600 000 kronor av anslaget 1940/41: F. 22 Materielanskaffning för jaktflottiljer m. m. kan i samband med budgetregleringen för innevarande budgetår tillföras budgetutjämningsfonden.

Med uppförande av nybyggnad för de militära högskolorna, vartill medel anvisades redan för budgetåret 1939/40, har hittills fått anstå med hänsyn till förhållandena på byggnadsmarknaden. Planeringen av lokalerna för dessa högskolor torde även komma att påverkas av det förslag rörande officersutbildningen inom armén, som arméns officersutbildningskommitté torde avgiva under nästa budgetår. Då beslut om byggnadens utförande möjligen kan meddelas under nästa budgetår, synes det lämpligt, att Kungl. Maj:t fortfarande äger disponera över anslaget.

Utskottet.

Jämlikt 1928 års riksdags beslut står reservationsanslag i intet fall till förfogande längre än till och med tredje budgetåret efter det, å vars riksstat anslaget blivit sist uppfört. Över investeringsanslag å kapitalbudgeten äger, enligt medgivande av 1944 års riksdag, Kungl. Maj:t att förfoga, därest de med anslagen avsedda arbetena påbörjats före utgången av tredje budgetåret efter det, för vilket anslagen sist blivit i riksstaten uppförda.

I förevarande proposition har Kungl. Maj:t hemställt om fortsatt dispositionsrätt över ett stort antal äldre reservations- och kapitalinvesteringsanslag. Då behovet härav är föranlett av de särskilda förhållanden, som för närvarande råda inom försvarsväsendet, anser sig utskottet böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet förutsätter emellertid i likhet med departementschefen, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att ytterligare pröva behovet av fortsatt disposition av anslagsbehållningarna på grundval av förnyade utredningar i frågan.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) medgiva, att förefintliga medel å i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 2 mars 1945 angivna för budgetåren 1939/40, 1940/41 och 1941/42 anvisade reservationsanslag må jämväl under budgetåret 1945/46 disponeras för de med anslagen avsedda ändamålen,

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att jämväl under budgetåret 1945/46 förfoga över det såsom kapitalinvestering i statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1939/40 anvisade investeringsanslaget III. 6. Nybyggnad för de militära högskolorna för påbörjande av ifrågavarande byggnadsföretag.

Stockholm den 24 april 1945.

På statsutskottets vägnar:

ALGOT TÖRNKVIST.

Närvarande: se under utlåtandet nr 93.
